

Hvad er prisen for internationalt forsknings samarbejde? - en PhD-studerendes beretning

Da jeg for snart 3 år siden, i oktober 2005, afsluttede min uddannelse i biomedicin ved Syddansk Universitet i Odense med topkarakter (13) og forudgående formidlingspris for mit speciale, var jeg fast besluttet på at fortsætte indenfor forskning og opnå PhD-graden. På baggrund af min formidlingspris fik jeg forholdsvis hurtigt et uventet tilbud om et PhD-projekt ved en dansk forsker bosat i Denver, CO, USA. Tilbuddet bød desværre ikke på mulighed for at inddrage min interesse for proteinforskning og massespektrometri, så efter lange og svære overvejelser valgte jeg at takke nej. I stedet var jeg en del af forskellige forsknings samarbejder indenfor proteinforskning og massespektrometri indtil jeg godt halvandet år senere havde en aftale om et PhD-projekt på plads.

I dag arbejder jeg således på et internationalt forskningsprojekt, der på sigt vil kunne hjælpe millioner af mennesker på verdensplan, måske endda med indtjeningsmuligheder for dansk medicinalindustri. Der er tale om et samarbejde mellem en tysk forskningsgruppe residerende på University of Strathclyde, Glasgow, Skotland, og Protein Research (PR) gruppen på Syddansk Universitet i Odense. Min tyske vejleder kontaktede i sin tid **PR-gruppen**, idet han vidste, at den **tilhører verdenseliten indenfor proteinforskning og massespektrometri**, områder som han havde brug for at tilføje sin egen forskning. Han havde et spændende projekt, han havde sikret sig tyske forskningsmidler til at ansætte en PhD-studerende, og der var muligheder at se i både dette og kommende samarbejder. Vi diskuterede, hvordan vi skulle bygge PhD-forløbet op, og blev enige om, at min indskrivning skulle finde sted ved University of Strathclyde, idet den tyske forsker, som finansierer projektet, også skulle være hovedvejleder på det.

Således blev jeg pr. 01.10.2007 indskrevet som PhD-studerende ved Strathclyde Institute of Pharmacy and Biomedical Sciences (SIPBS), University of Strathclyde i Glasgow. I modsætning til herhjemme har man som PhD-studerende i Skotland hverken løn- eller ansættelseskontrakt – man betragtes i højere grad som *studerende*. Af den grund bliver stipendierne heller ikke beskattet og er fastsat herefter. Dette havde ikke været noget større problem, hvis mit projekt kun havde skullet foregå i Skotland, men det er ikke tilfældet, idet en del af arbejdet nødvendigvis må pågå i et af verdens førende proteinkemi- og massespektrometrielaboratorier, som ligger i Odense.

Skat

Ifølge de medarbejdere ved SKAT, jeg har været i kontakt med, er der ingen præcedens for et uddannelsesforhold som mit, og derfor heller ingen regler eller retningslinier, der passer præcis til det. Således er jeg strandet i den kasse, der hedder ”fuldt skattepligtig til Danmark”, uagtet at størstedelen af de penge jeg tjener *aldrig* krydser den danske grænse.

Jeg har ingen problemer med at se det fornuftige i at betale skat i Danmark, når man bor og arbejder her med dansk indkomst. Derimod har jeg ualmindeligt svært ved at se det fornuftige – og rimelige – i at betale fuld skat til Danmark af penge, der tjenes i et andet EU-land, hvor de tilfældigvis ikke er beskattede og satsen derfor er det lavere, når disse penge i høj grad afholder udgifter der, hvor de tjenes. Jeg vil her kort forsøge at opsummere situationen:

- Jeg arbejder på et PhD-projekt, som er både tværfagligt og internationalt, og derfor involverer laboratorier og samarbejdspartnere både herhjemme og i udlandet.
- Idet jeg er indskrevet i Skotland, honoreres jeg efter skotske retningslinier, hvilket vil sige, at jeg har et månedligt stipendium på £1250, som ikke er skattepligtige i Skotland.
- Stipendierne afholdes af den pulje af tyske forskningsmidler, som min vejleder havde sikret sig inden etableringen i Skotland. De er fastsat efter skotske retningslinier, på et niveau som skal gøre det muligt for den studerende at bo og leve rimeligt, og samtidig kunne koncentrere sig fuldt ud om projektarbejdet (minimum 40 timer ugentligt). Det er *ikke* meningen, at man skal påtage sig fritidsjobs "to make ends meet"!
- Af forskningsmæssige årsager har jeg bopæl i Skotland såvel som i Danmark. Det vil sige, at min skotske indtægt skal afholde udgifter til 2 lejemål, såvel som kost, medicin, forsikringer, transport og andre faste poster.
- SKAT: Da jeg ikke har en *lønindkomst*, er jeg ikke berettiget til fradrag for dobbelt husførelse. Stipendierne betragtes på linie med den danske SU, og vil ifølge SKAT end ikke kunne være fri for dansk skat i de perioder, hvor jeg opholder mig i Skotland, idet jeg næppe vil være ude af Danmark i sammenhængende 6 måneder af gangen.
- Sidste år havde jeg 4½ måneds dansk ansættelse, 2 måneders ansættelse i Tyskland med tysk løn, skat, social- og sygesikring, samt 5 måneder på stipendier fra Skotland. I de 5 måneder var jeg bundet af eksperimentelt arbejde i Danmark, idet jeg under mit ophold i Tyskland (min tyske vejleders laboratorium) havde genereret prøver til analyser i Danmark, så jeg ikke skulle involveres i eller forsinkes af laboratoriets flytning til Skotland. Disse forhold har betydet, at regningen på skat fra 2007 er på lige knap 28.000 kr, som skal afdrages henover efteråret.
- Dette års forskudsopgørelse består foreløbig af en indtægt på 150.000 kr, som resulterer i en B-skat på 40.000 kr til betaling fra juli til og med november.
- 8.000 kr til B-skat + knap 7.000 kr til afbetaling af skat fra sidste år + 3.000 kr til skotsk husleje (hvis £-kursen for nemheds skyld sættes til 10) + 3.000 kr til fælles udgifter i Danmark + kost, medicin og øvrige faste udgifter, giver en del mere end 12.500 kr om måneden!

Idet jeg ønskede klarhed over, hvordan jeg skulle forholde mig til den tyske indkomst, jeg havde haft, samt de tyske penge, jeg ville få gennem Skotland, henvendte jeg mig til SKAT allerede sidste år i sensommeren. Jeg håbede, at jeg på den måde kunne undgå problemer og store efterregninger, men ingen kunne svare på mine spørgsmål; der manglede en masse dokumentation, som ikke umiddelbart kunne fremskaffes. Hver gang jeg har fået ny information, har jeg henvendt mig, men alligevel er der ikke blevet taget en beslutning om skat for indeværende + sidste år før d. 6. juni i år!

Konsekvenserne

Som situationen er nu, har jeg faktisk ikke råd til at fuldføre min PhD-uddannelse. Jeg har ikke engang råd til at bruge mine stipendier til noget af det, de rent faktisk er ment til, nemlig dækning af omkostninger ved det videnskabelige arbejde, eksempelvis i form af en bærbar computer til analyse af mine data og udarbejdelse af de obligatoriske rapporter og manuskripter. Jeg kan naturligvis venligst bede om at få lagt raterne for skatteindbetalingerne om over længere tid, men det er en dyr fornøjelse rentemæssigt, og det vil jo blot være at skubbe problemet foran mig. Medmindre reglerne ændres, vil jeg have samme problem til næste år og næste år igen!

Det kan tilsyneladende bedre betale sig at være på overførselsindkomst end at opkvalificere sig via et internationalt samarbejde. Miljøskifte, gerne i form af udenlandsophold, er en del af den danske PhD-uddannelse, og ofte en forudsætning for at opnå fast ansættelse som forsker ved universiteterne. Var jeg blevet indskrevet ved et dansk universitet, havde jeg haft en *startløn, inkl. pension, på 25.692 kr/mdr.* Samtidig ville jeg have kunnet få fradrag for rejseudgifter, kost og logi ved miljøskifte eller udstationering under forløbet. Jeg ville, uanset hvad, have haft mere udbetalt end SKAT nu vil til at beskatte uden at give fradrag.

Jeg mister penge uanset hvad. Hvis jeg bliver nødt til at opgive at fuldføre, vil det stadig have kostet mig hele min opsparing og mere til. Må jeg opgive, bliver jeg også nødt til at kigge efter andre job og en anden løn, end hvis jeg havde en fuldført PhD-grad med i bagagen. Bliver stipendierne gjort skattefrie herhjemme også, eller skatten i det mindste reguleret efter deres størrelse og karakter, samt bortfalder under mine ophold i Skotland, vil jeg muligvis kunne hive mig selv op af den aktuelle økonomiske ruin og gennemføre, men jeg vil stadig have mistet 3 års pensionsoptjening i sammenligning med mine danske kolleger.

En aktuell nyhedshistorie beretter om bekymring fra såvel Dansk Erhverv som Rektorkollegiet over at kun halvdelen af de danske studerende, der uddanner sig i udlandet, vender tilbage til Danmark. Mit forskningsprojekt har meget ringe muligheder for at give lige så gode resultater, hvis det udelukkende skulle udføres i Skotland. Samtidig mener jeg også, at det faktum, at en vigtig del af mit forskningsarbejde foregår her i Danmark, og jeg har adresse her, kun med al tydelighed viser, at jeg har i sinde at lade Danmark nyde godt af mit arbejde og mine skatteindbetalinger, når jeg – forhåbentlig - har opnået min PhD-grad.

Jeg kan kun håbe på en reaktion fra politisk side, så jeg får mulighed for at færdiggøre min forskningsuddannelse. Den forskning, jeg laver i forbindelse med dette projekt, vil jo, når resultaterne publiceres i internationale tidsskrifter, tydeligt henvise til et dansk universitet, hvilket er med til at bringe opmærksomhed, anerkendelse, og forskningsmidler hertil! Der er tale om et internationalt samarbejde indenfor EU's grænser, men min historie er næppe fremmede for kommende samarbejder på tværs af grænserne i EU, hvilket kun vil kompromitere forskningen herhjemme yderligere. Hverken jeg eller mine vejledere vil i hvert fald kunne så meget som overveje at anbefale et lignende samarbejde i fremtiden, med mindre reglerne ændres.